

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr ⁹²³⁴ DOLNOŚLĄSKIE

1. Obiekt

NADSZYBIE I WIEŻA NADSZYBOWA szybu "STASZIC"

kwa węglowych

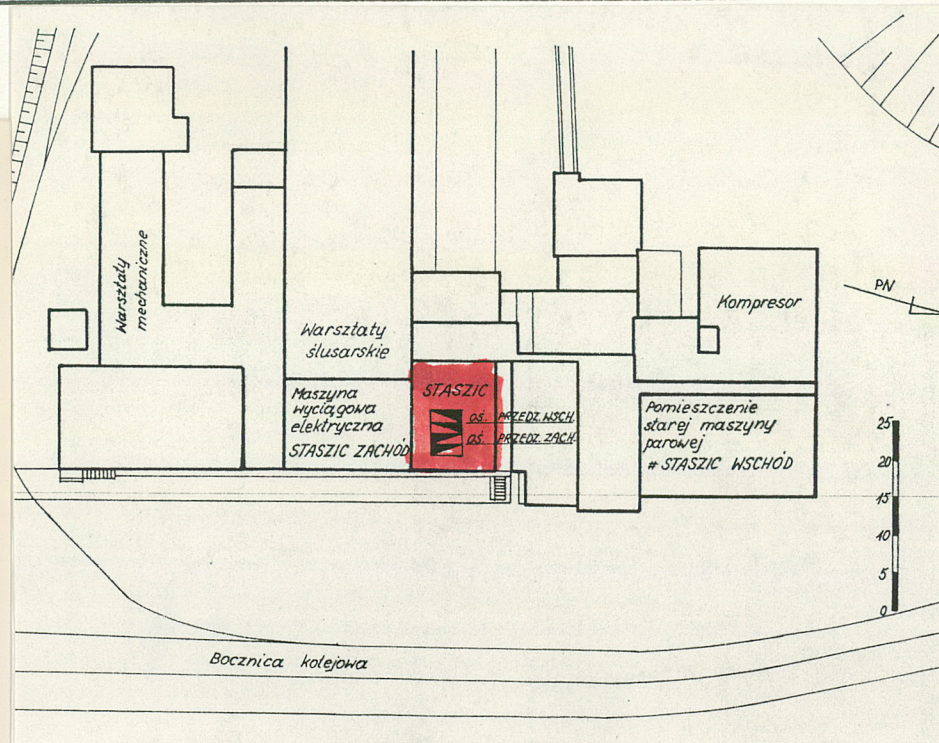
2. Czas powstania

1890

3. Miejscowość

WAŁBRZYCH

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja



4. Adres Szyb "Staszic"
ul. Górnicza

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo wałbrzyskie

gmina Wałbrzych

pow. miejski

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Waldenburg

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo wrocławskie

powiat Wałbrzych

8. Właściciel i jego adres

Kopalnia Węgla Kamiennego "Wałbrzych"
Wałbrzych, ul. Przemysłowa

9. Użytkownik i jego adres

j.w. Oddział Mechaniczno-Energetyczny

10. Rejestr zabytków

Nr A-1483/Wk data 22.02.1996



Szyb "Staszic" zlokalizowany jest na polu "Mieszko" KWK "Wałbrzych" w rejonie dzielnicy Podgórze w Wałbrzychu. Zabudowa d. kopalni "Mieszko" w skład której wchodził szyb, rozpościera się na stoku górskim i w sposób zdecydowany kształtuje pejzaż górniczego miasta. Wyrażną dominantę krajobrazową stanowi przy tym basztowe nadszybie i wieża nadszybowa "Staszica". Od półn. i półd. przylegały do budowli budynki maszynowni szybów "Staszic Wsch. i Zach.", które pierwotnie kryły w swych wnętrzach parowe maszyny wydobywcze. Po maszynowni szybu "Wsch." pozostały jedynie fundamenty, w drugiej mieści się dzisiaj stolarnia. Dalej usytuowano obiekty kompresorowni, warsztatów mechanicznych, elektrowni, których relikty kształtują monumentalny obraz dawnej kopalni, której teren przejmowany jest dzisiaj przez wielu różnych dzierżawców uruchamiających w oparciu o d. obiekty kopalni działalność produkcyjną bądź handlową.

Materiał. Budowla nadszybia spoczywa na obszernej ławie fundamentowej, betonowo-kamiennej. Mury nadszybia z cegły ceramicznej pełnej, na zaprawie cementowo-wapiennej. Ściany zewnętrzne spoinowane, wewnętrzne spoinowane i bielone, w części tynkowane i bielone. Stropy - pomosty międzykondygnacyjne stalowe (blacha) - wsparte na belkach stalowych, dwuteowych. Komunikacja pionowa: schody stalowe z poręczą stalową. W centrum trzonu murowanego nadszybia stalowa konstrukcja prowadząca klatki szybowe, wykonana z dwuteowników stalowych, kątowników i płaskowników nitowanych. Koła linowe szybu "Staszic Zach." wsparto dwoma zastrzałami kratowymi, stalowymi, nitowanymi, których stopy oparto na betonowych fundamentach posadowionych poza bryłą nadszybia. Koła linowe wykonano z żeliwa. Osie kół usytuowano na wysokości 22,2 m. Średnica kół 4500 mm. Koła oparto na łożyskach ślizgowych, toczonych. Koła usytuowano obok siebie w odstępach 1,13 m. Dostęp do kół linowych drabinami stalowymi. Klatki (przelotowe, stalowe, dwupiętrowe, każde piętro dla jednego wozu) prowadzono prowadnicami sztywnymi wykonanymi z sosny o grub. 100 mm i szerokości 130 mm. Główne miejsce postoju klatek znajdowało się na wysokości 7,0 m. nadszybia (ludzie, urobek, materiały) oraz na zrębie szybu (materiały). W szybie prowadnice drewniane mocowane były do dźwigarów stalowych śrubami. Na zrębie szybu zainstalowano również stalową klapę do zamykania szybu (drzwi przesuwane). W bud. nadszybia wykonano otwory okienne, które na wyższych kondygnacjach zamurowano. W najniższej wprowadzono w nie stolarkę stalową, typu przemysłowego (tutaj także większość okien wtórnie zamurowano). Dach nadszybia wykonano w konstrukcji mieszanej: stalowo-drewnianej, odeskowanej i krytej papą na lepiku.

Wieża nadszybowa szybu "Staszic Wsch." wykonano w konstrukcji szkieletowej, żelbetowej z wypełnieniem betonowym. Ustrój nośny - konstrukcję wsporczą - wykonano w postaci żelbetowych słupów. Jest to konstrukcja wolnonośna, zabudowana wewnątrz nadszybia i wieży nadszybowej szybu "Staszic Zach.". Dach maszynowni szybu "Staszic Wsch." wykonano w postaci stropodachu żelbetowego krytego papą. Stolarka okienna stalowa, typu przemysłowego. Komunikacja pionowa - schody stalowe.

Plan. Nadszybie szybu "Staszic" oparte na rzucie kwadratu o boku ok. 15,0 m. Dwuprzędziłowy szyb ("Staszic Wsch. i Zach.") w centrum (przekrój beczkowy). Na zrębie szybu objazd wozów, urządzenia sygnalizacji szybowej. Podobnie na głównym pomoście nadszybia (na wys. II kondygnacji).(dokończenie - patrz wkładka nr 5)

Szyb "Staszic" wydrążono w 1815 r. Zręb szybu położony jest na wys. +499,5 m.n.p.m. Drażenie szybu odbywało się z powierzchni do poz. -202,2 m. i wówczas głębokość szybu wynosiła 701,7 m. Współcześnie głębokość szybu "Staszic Wsch." wynosi 434,2 m. licząc od zrębu szybu do górnej powierzchni korka, zlokalizowanego na poz. +65,3 m. (sztuczne dno rzepia). W latach 1979-84 szyb "Staszic Zach." pogłębiono od poz. -202,2 m. do poz. -370,6 m.

Szyb "Staszic" wyposażony był w dwa urządzenia wyciągowe dla przedziału wschodniego i zachodniego. Do roku 1967 urządzenie wyciągowe dla przedziału wsch. było używane do regularnej jazdy ludzi, transportu materiałów i wydobywania urobku z poz. +90,6 m. na powierzchnię z wyeksploatowanych w tym rejonie pokładów 436/37 (w latach 1894-1924, 1956 i 1971-1972), 441 (w latach 1919-1925 i 1985-1990), 431/32 (w latach 1915-1923 i 1957-1958), 430 (w latach 1903-1927 i 1976-1978), 425/27 (w latach 1887-1928), 312/14 (w latach 1884-1893). W latach 1967-1978 urządzenie wyciągowe dla przedziału wsch. szybu "Staszic" służyło do regularnej jazdy ludzi i transportu materiałów pomiędzy powierzchnią a poz. +90,6 m. W latach 1979-1989 wyciąg służył dla regularnej jazdy ludzi, transportu materiałów i wydobywania kamienia z poz. +90,6 m. na powierzchnię z pogłębianego przedziału zachodniego szybu "Staszic" a następnie wydobywania kamienia z drażonego przekopu 8w z poz. -350 m. Od 1990 r. urządzenie wyciągowe przedziału wschodniego służyło tylko dla prowadzenia doraźnej jazdy ludzi i transportu materiałów oraz do wykonywania na bieżąco prac szybowych związanych z utrzymaniem szybu, w celu zapewnienia intensywnego przewietrzania rejonu wschodniego KWK "Thorez". Z początkiem 1992 r. przedział wsch. szybu "Staszic" wraz z urządzeniem wyciągowym stał się zbędny z uwagi na zlikwidowanie połączenia wentylacyjnego pomiędzy KWK "Thorez"...

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 8000 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>ok. 400 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>nadszybie i wieża nadszybowa</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>wyłączone z eksploatacji w 1992 r., programu użytkowego brak.</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie. ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Bryła, plan, elewacje nadszybia utrzymały kształt z końca XIX w. W 1968 r. nad nadszymbiem basztowym z końca XIX w. zabudowano wieżę nadszybową - maszynownię szybu "Staszic Wsch." W związku z tym w starym nadszymbiu zlikwidowano koła linowe tego przedziału szybowego, zdemontowano parowy wyciąg szybowy a do 1991 r. rozebrano starą maszynownię szybu "Staszic Wsch." położoną na zrębie szybu, k/nadszybia. Wcześniej, w 1921 r. parowy wyciąg szybowy szybu "Staszic Zach." zastąpiono elektrycznym, który do dzisiaj pozostaje w maszynowni położonej między nadszymbiem a d. maszynownią wyciągu parowego. W latach 20-tych XX w. i następnych wielokrotnie modernizowano wyposażenie nadszybia i maszynowni, prowadzono liczne prace budowlane: demontaż i zabudowę nowych obiektów infrastruktury technicznej kopalni. Niektóre z tych obiektów zwierano z bryłą nadszybia czego ślady widoczne są do dzisiaj na elewacjach. W 1992 r. przystąpiono do likwidacji szybu. Otwór szybowy zasypano, zlikwidowano klatki i liny wyciągowe. W samym nadszymbiu na poziomie zrębu na stalowych dźwigarach wylano betonową płytę. Zlikwidowano stalowe pomosty komunikacyjne. Aktualnie trwa demontaż uzbrojenia nadszybia. Przewiduje się również likwidację maszyn wydobywczych szybów "Staszic Wsch. i Zach.", z których ostatnia posiada wartości zabytkowe.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Stan techniczny budowli i nadszybia i wieży nadszybowej szybów "Staszic Zach." i "Staszic Wsch." dobry. Mury nadszybia, przykrycie dachowe, komunikacja pionowa dobre. Znaczna część otworów okiennych zamurowana, w innych braki oszklenia. Stalowe elementy konstrukcyjne uzbrojenia nadszybia skorodowane, pozbawione konserwacji. W trakcie robót likwidacyjnych szybu należy zabezpieczyć stan surowy obiektu wprowadzając przy tym masywne stropy międzykondygnacyjne i właściwą komunikację pionową (w miejsce drabiniastych schodów stalowych). Równocześnie określić należy docelowy/prognozowany program użytkowy d.nadszybia. Z uwagi na walory zespołu winien stanowić on jeden z centralnych punktów/obiektów Środowiskowego Muzeum Techniki Górniczej Zagłębia, którego emanację stanowi zbudowany w 1986 r. Ośrodek Dawnej i Nowej Techniki Górniczej (zespół szybów "Irena"-Gabriel").</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wartości historyczno-techniczne i architektoniczne oraz krajobrazowe kwalifikują obiekt do ochrony prawnej (wpis do rejestru zabytków), - Utrzymać bryłę i elewacje nadszybia i wieży nadszybowej szybów "Staszic Zach. i Wsch.", - Utrzymać koła linowe w wieży lub eksponować je (po demontażu w najbliższym otoczeniu), <p>.....(dokończenie - patrz wkładka nr 5)</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Wniosek o likwidację szybu "Staszic Wsch." w Oddział Mechan.- Energet. KWK "Wałbrzych"
- Akt koncesyjny szybu "Staszic Wsch." i "Staszic Zach.", w: tamże.

22. Biblioteka

- S. Januszewski, T. Szpineter, J. Dobesz, Zabytki techniki w górnictwie Zagłębia Dolnośląskiego, Raporty IHASzt. i Techniki Politechniki Wrocławskiej, Nr 24, Wrocław 1980, cz. I-III, mmps.
- S. Januszewski, Zabytki techniki Dolnego Śląska, ODZ, Warszawa 1984.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

- Fotografie architektury górniczej zespołu szybu "Staszic" maszyn i urządzeń technicznych z 1979 r. w: zbiory IHASzt. i Techniki P.Wr.
- Ikonografia XIX/XX -wieczna w: Muzeum Okręgowe Wałbrzych oraz Biblioteka Uniwersytecka Wrocław.

24. Uwagi różne

patrz karty ewidencyjne: Maszyna wyciągowa szybu "Staszic"

25. Opracował

tekst dr Stanisław Januszewski 10.09.1993 r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki dr Stanisław Januszewski 10.09.1993 r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. dr Stanisław Januszewski 10.09.1993 r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów archiwum BSiDZT S. Januszewski
(także kalki rys.)

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki
- Nr 1 - dokumentacja fotograficzna
 - Nr 2 - dokumentacja ikonograficzna i rysunkowa
 - Nr 3/4 - dokumentacja rysunkowa
 - Nr 5 - dokończenie opisu rubryk 12, 13 i 20

1. Miejscowość

WAŁBRZYCH

2. Obiekt (nazwa jak na karcie)

NADSZYBIE I WIEŻA NADSZYBOWA
Szyb "Staszic"

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

dokumentacja fotograficzna



1. Górna partia nadszybia i wieży nadszybowej szybu "Staszic Zach." i podstawa głowicy wieży nadszybowej szybu "Staszic Wsch".
2. Nadszybie i wieża nadszybowa szybu "Staszic" od pñ.
3. j.w. od pñ.-wsch. Na pierwszym planie maszynownia dawnej maszyny parowej /1891 r./
VERTE!
4. Maszynownia w głowicy wieży szybu "Staszic Wsch."
5. Maszynownia /maszyna elektr. 1921/ szybu "Staszic Zach." od zach.
6. j.w. od pñ. Na dalszym planie maszynownia z 1891 r.
7. Maszynownia z 1891 r. szybu "Staszic Zach." od pñ.-wsch.

Wkładkę założył: dr Stanisław Januszewski 10.09.1993 r.

(imię, nazwisko, data)

archiwum BS i DZT S. Januszewski

Miejsce przechowywania negatywów:



1. Miejscowość

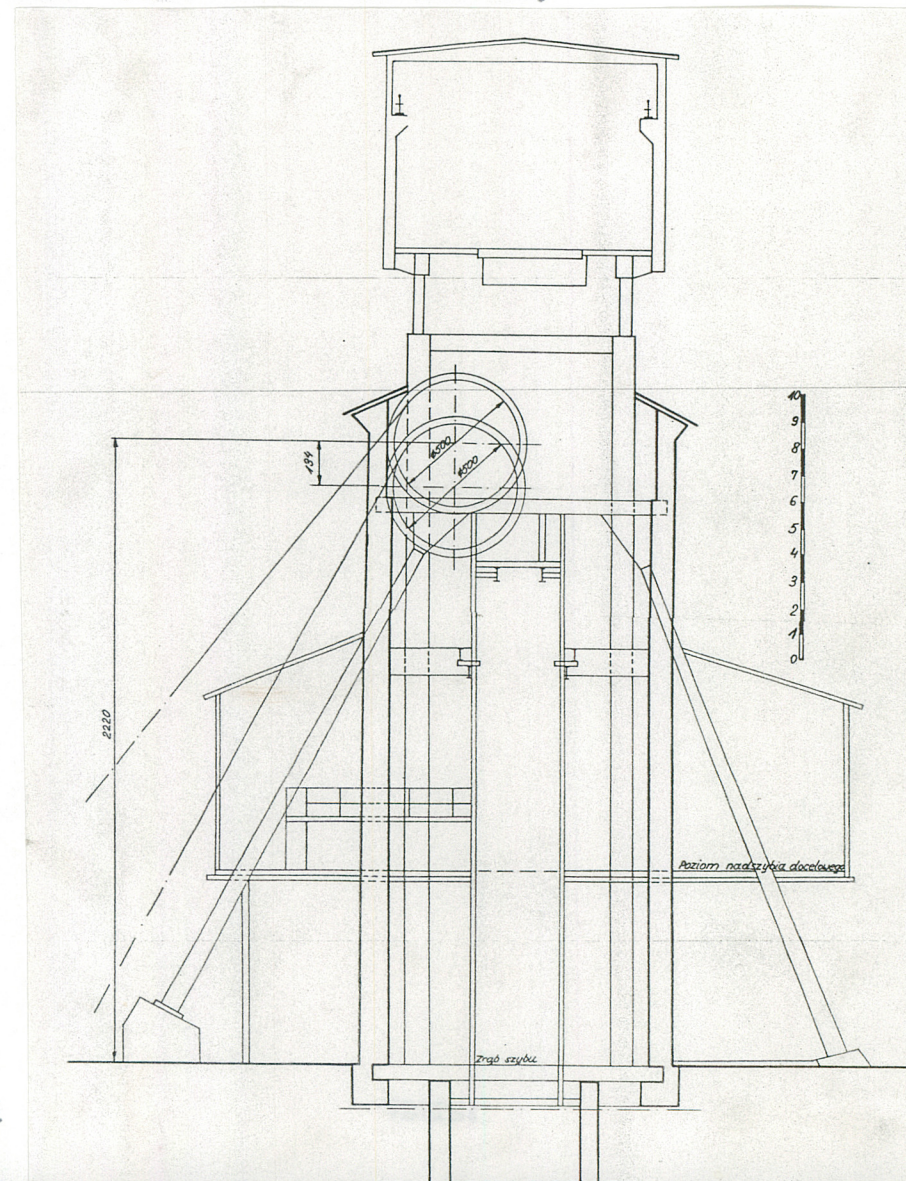
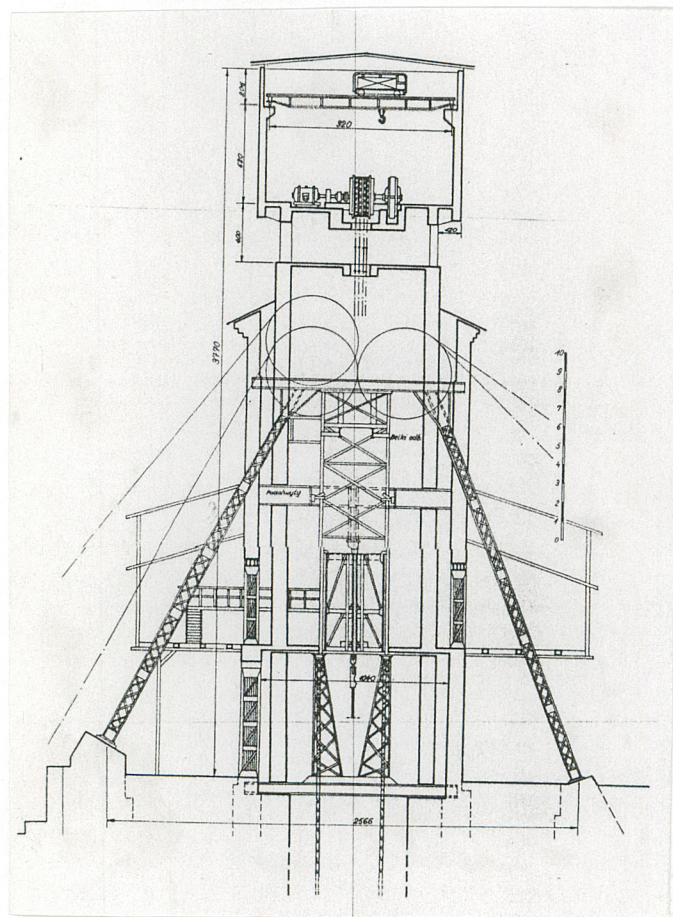
WAŁBRZYCH

2. Obiekt (nazwa jak na karcie)

NADSZYBIE I WIEŻA NADSZYBOWA
Szyb "Staszio"

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

dokumentacja ikonograficzna i rysunkowa

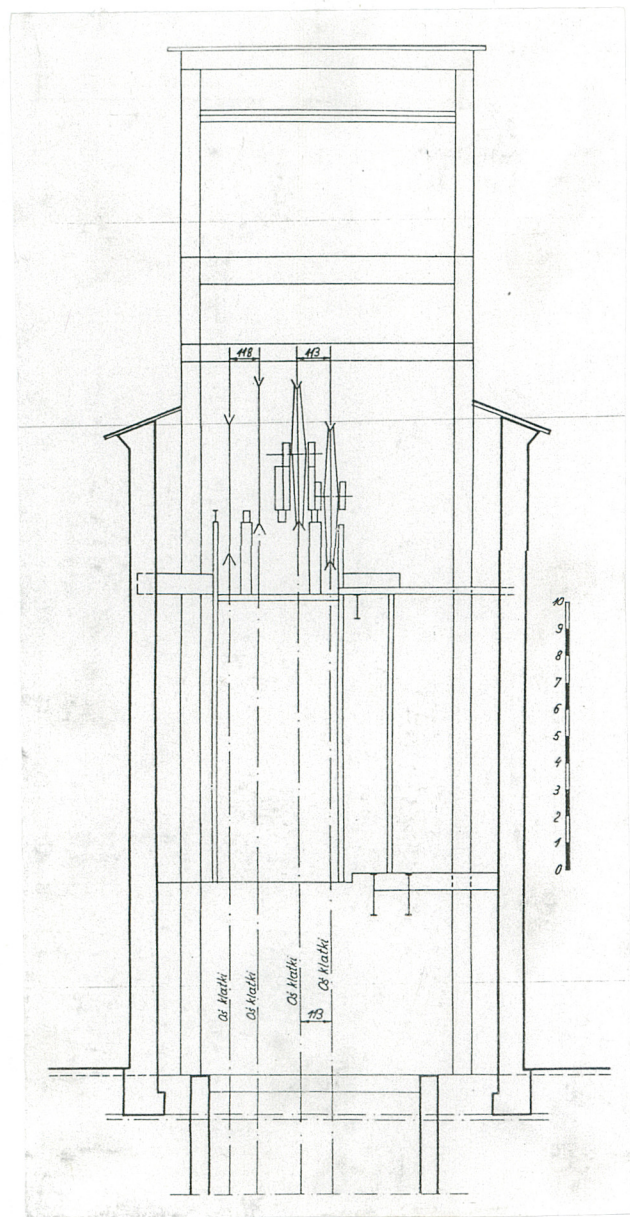
Przekroje pionowe wieży szybu "Staszio Wsch" i "Staszio Zach": koła linowe, maszyna wydobywcza szybu "Staszio Wsch"
Rysunek nadszybia i wieży szybu Staszio Wsch" i "Staszio Zach" wykonano w 1988 r, oryg. w zbiorach autora karty


Wkładkę założył: dr Stanisław Januszewski 10.09.1993 r.

(imię, nazwisko, data)

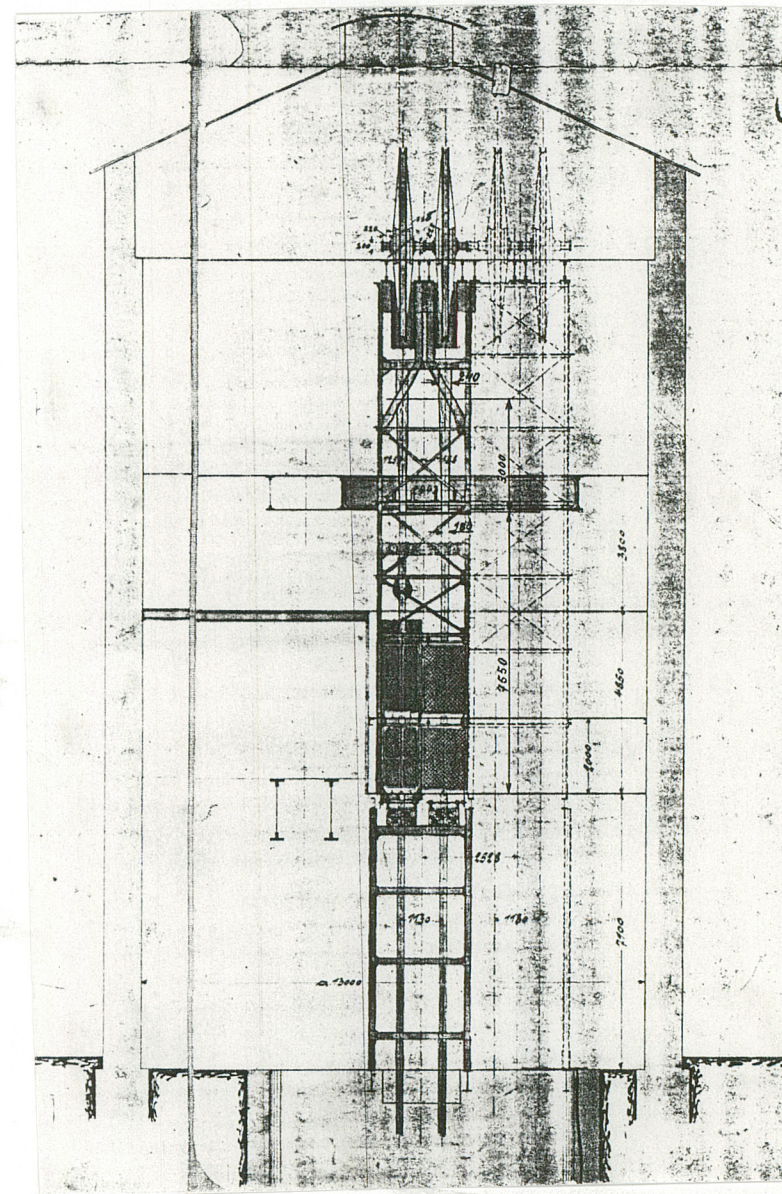
archiwum autora /BS-IDZT S. Januszewski/ - kalki

Miejsce przechowywania negatywów:



3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

dokumentacja rysunkowa - inwentaryzacja nadszybca, wieży, maszynowni



Przekrój podłużny nadszymbia i wieży szybu Staszic Wsch. i Zach." oraz maszynowni
szybu "Staszic Zach." z parową maszyną wydobywczą, bliźniacza, bębnowa, 1903 r.

(imię, nazwisko, data)

Akt koncesyjny szybu "Staszic" KWK "Wałbrzych"

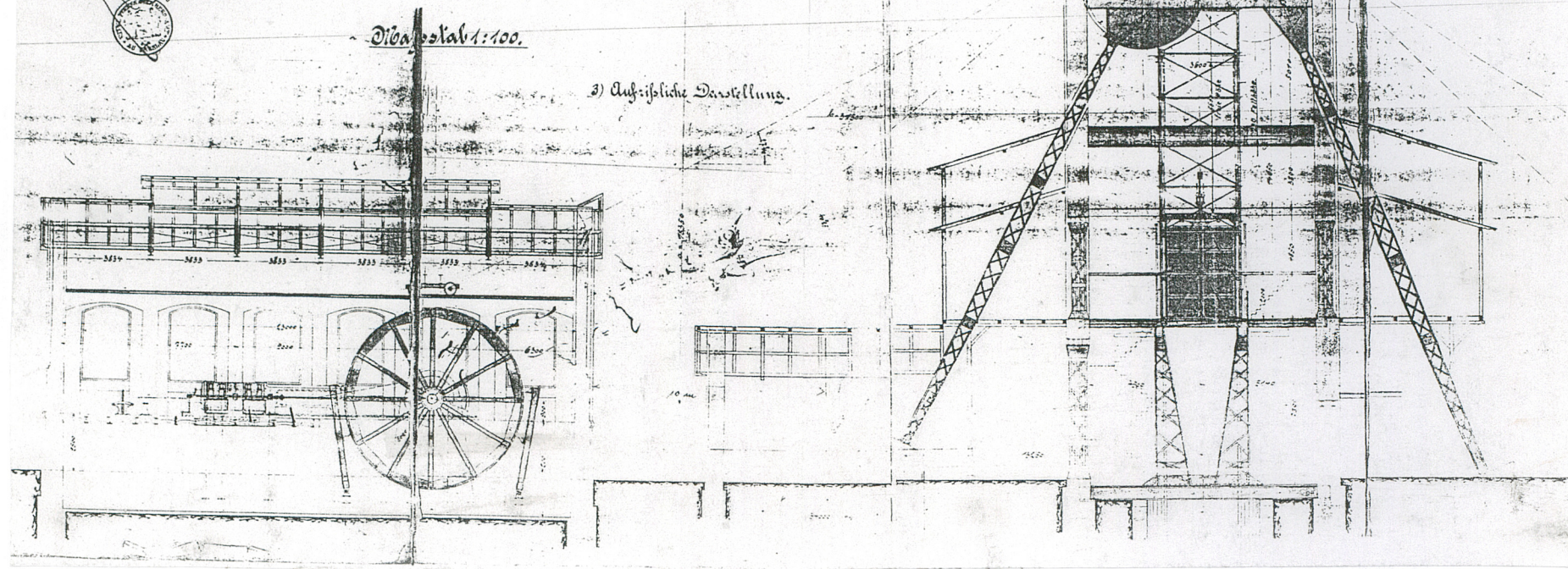
Miejsce przechowywania negatywów:

Zur Genehmigungs-Untersuchung
bestimmter Tage gehörig
Breslau, den 12. Juli 1884



Diebstahl 1:100.

3) Aufreißliche Darstellung.

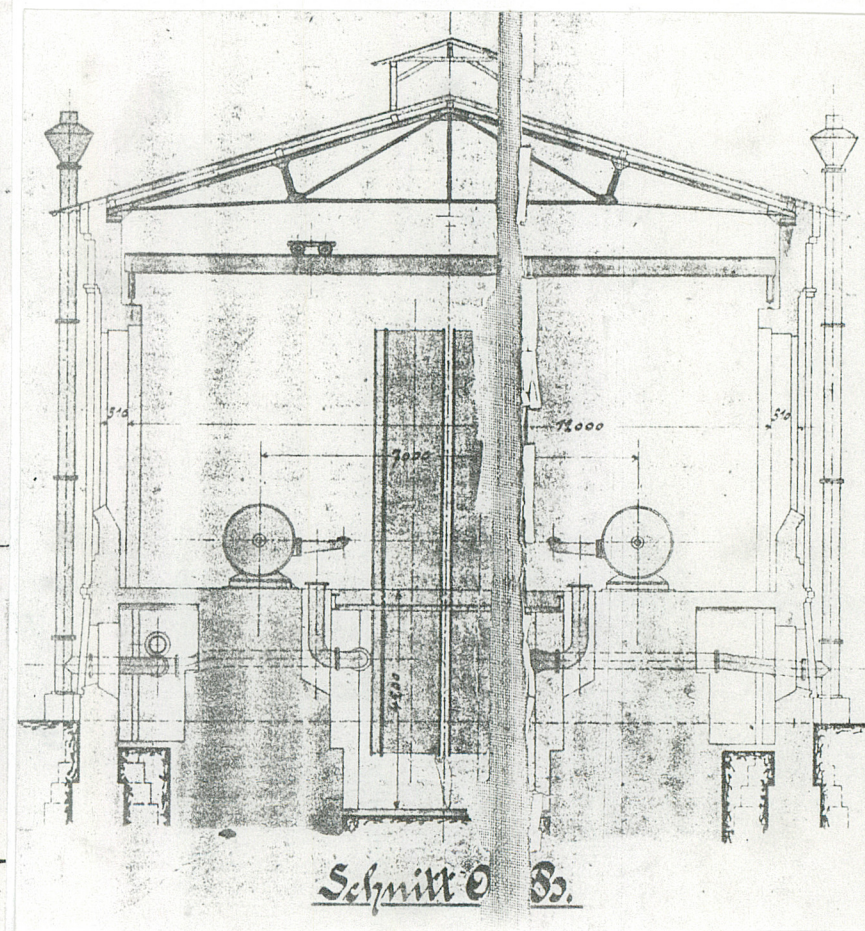
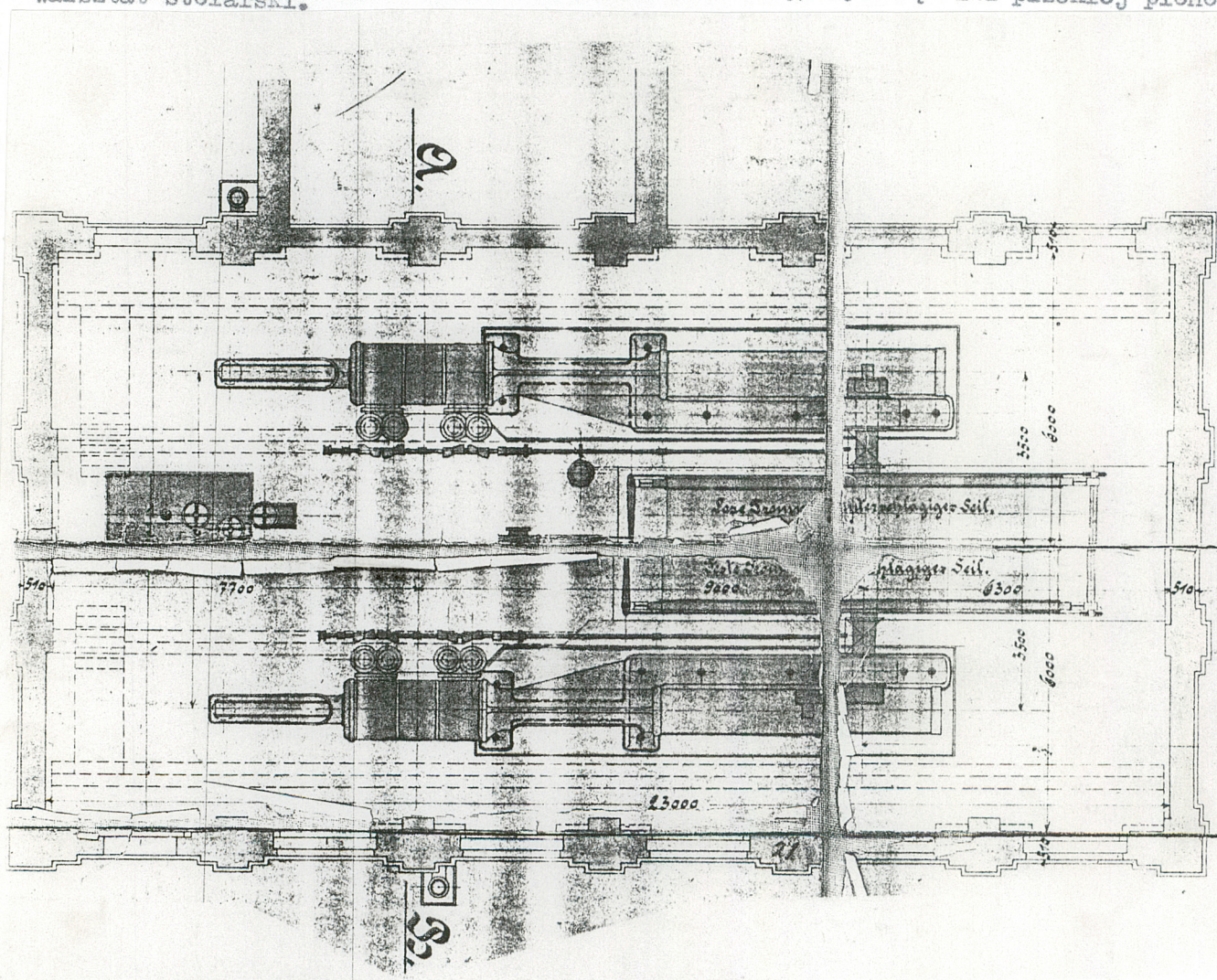


WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW

ZAŁĄCZNIK NR 4

1. Miejscowość WAŁBRZYCH	2. Obiekt (nazwa jak na karcie) NADSZYBIE I WIEŻA NADSZYBOWA Szyb "Staszic"	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) dokumentacja rysunkowa - maszynownia szybu "Staszic Zach.", 1903 r.
-----------------------------	---	---

Rzut poziomy maszynowni z maszyną parową, bliźniaczą, bębnową oraz przekrój pionowy, poprzeczny - obecnie w bud. maszynowni mieści się warsztat stolarski.



Wkładkę założył: dr Stanisław Januszewski 10.09.1993 r.

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: Akt koncesyjny szybu "Staszic" KWK "Wałbrzych"

1. Miejscowość WAŁBRZYCH	2. Obiekt (nazwa jak na karcie) NADSZYBIE I WIEŻA NADSZYBOWA szybu "STASZIC"	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) dokończenie opisu rubryk nr 12, 13 i 20
------------------------------------	--	--

dokończenie opisu rubryki nr 12 - a KWK "Wałbrzych" poprzez wyrobiska górnicze takie jak: przekop 8w, przekop wschodni na poz. -350 m. i szyb "Staszic Zach.". O decyzji likwidacji szybu przesądziło również to, że wszystkie urządzenia górnicze zabudowane na poz. +100 m. i w rejonie szybu "Staszic" były już zasilane (energią elektryczną, sprężonym powietrzem, wodą do celów technologicznych i wodą p-poż. od strony pola "Chrobry" (poprzez przekop kierunkowy na poz. +100 m. i szyb "Bolesław Chrobry"). W stronę pola "Chrobry" odprowadzana była również woda dołowa, która dopływała do pompowni głównej na poz. +100 m. z wyrobisk górniczych zlokalizowanych w rejonie szybu "Staszic". Dostawa materiałów dla prowadzonych robót górniczych i odstawa urobku z eksploatowanych pokładów w rejonie szybu "Staszic" odbywała się także przekopem kierunkowym na poz. +100 m. i szybem "B. Chrobry".

Szyb "Staszic" był niegdyś nie tylko ważnym wyrobiskiem górniczym pionowym w zakresie transportu pionowego lecz również w zakresie wentylacji. Eksploatowany jeszcze pokład 441 i drażone wyrobiska górnicze poziome w pokł. 430 zlokalizowane w rejonie szybu "Staszic" są przewietrzane świeżym powietrzem, które dopływa przez: szyb wdechowy "B.Chrobry", przekop kierunkowy, chodnik w pokł. 445 i przekop 4 na poz. +100 m. Natomiast z wymienionych wyrobisk górniczych zużyty prąd powietrza odprowadzany jest: przekopem 3, chodnikiem w pokł. 431/32 i przekopem 2 na poz. +100 m. do szybu wydechowego "Eugeniusz".

Tak z początkiem 1992 r. zakończono eksploatację szybu "Staszic" Wschód" (od nadszybia na poz. +506,9 m. do podszybia na poz. +90,6 m.). W 1992 r. zlikwidowano połączenia wentylacyjne szybu z kopalniami "Thorez" i "Wałbrzych" i zlikwidowano szyb.

Istniający budynek nadszybia w formie baszty wieńczony wieżą szybową wzniesiono w 1890 r. Konstrukcję wieży szybowej wykonano z elementów stalowych i podparto dodatkowo z dwu stron, bocznymi podporami - stalowymi kratownicami. Stalowa konstrukcja budynku wieży szybowej i nadszybia wypełniona została murem z cegły. Całkowita wysokość wieży szybowej wynosi 26,2 m. Pierwotnie w wieży szybowej na wys. 22,2 m. od zrębu szybu umieszczono 4 koła linowe o średnicy 5,0 m., które należały do urządzeń wyciągowych przedziałów "Staszic Wsch." i "Staszic Zach.". Obok wieży zabudowano budynki maszyn wyciągowych (symetrycznie po przeciwnych stronach). W budynku maszynowni szybu "Staszic Zach." zabudowano w 1921 r. maszynę wyciągową produkcji Linke Hoffman o napędzie elektrycznym (zastąpiła starszą o napędzie parowym). Natomiast w maszynowni szybu "Staszic Wsch." pozostawała stara maszyna wyciągowa firmy "C.Kulmitz-Saarau" o napędzie parowym z 1889/90 r. Maszynę tę modernizowano w 1940 i 1951 r. Jej eksploatację zakończono w 1966 r. W latach następnych zdemontowano koła linowe w wieży szybowej i zlikwidowano maszynę parową. W 1968 r. nad istniejącą już wieżą szybową wybudowano nową wieżę szybową z pomieszczeniem dla urządzenia wyciągowego szybu "Staszic Wsch." Konstrukcję nośną wieży szybowej - pionowe podpory i pomieszczenie dla maszyny wyciągowej - wykonano ze zbrojonego betonu.

Całkowita wysokość wieży szybowej w wyniku jej rozbudowy osiągnęła 40,5 m. W głowicy wieży, w maszynowni, zabudowano maszynę wyciągową wielolinową typu "WL4-2000" (z 1966 r. uruchomiona w 1969 r., produkcji ZUT "Zgoda" w Świętochłowicach oraz M5 Wrocław - część elektryczna typu SAUD-1412d, moc silnika 500kW, maks. prędkość jazdy 2 m/sek., max. v jazdy 8 m/sek., średnica liny 4 x 24 mm., przełożenie przekładni 6,34). Główna oś maszyny wyciągowej jest położona na wys. 32,09 m. od zrębu szybu. Poniżej głównej osi maszyny wyciągowej zabudowano 4 koła linowe - kierujące o średn. 1500 mm, których oś położona jest na wys. 27,88 m. od zrębu szybu. W pomieszczeniu maszynowni zainstalowano także rozdzielnię elektryczną oraz niezbędne urządzenia elektryczne i pneumatyczne służące do sterowania maszyną wyciągową.

Szyb "Staszic" posiada dwa bliźniacze przedziały: wschodni i zachodni, do których przynależne są dwa urządzenia wyciągowe. Na odcinku od zrębu szybu tj. od poz. +499,5 m. do poz. +90,6 m. znajduje się czynny przedział wschodni i nieczynny przedział zachodni. W przedziale zachodnim znajdują się liny nośne urządzenia wyciągowe "Staszic Zach." oraz nieczynny przedział drabinowy i rurowy oraz kablowy. Poniżej poz. +90,6 m. położone jest sztuczne rzapie szybu "Staszic Wsch.", jego całkowita głębokość wynosi 20,0 m.

Wkładkę założył: dr Stanisław Januszewski 10.09.1993 r.

(imię, nazwisko, data)

VERTE

Miejsce przechowywania negatywów:

Czynny w ostatnich latach szyb "Staszic" ~~Wsch.~~ posiadał następujące czynne poziomy wydobywcze: nadszybie na poz. +506,9 m., poszybie na poz. +354,1 m., podszybie na poz. +198,1 m. W 1992 r. używano w sposób doraźny jedynie dwa poziomy: zrąb szybu na poz. +499,5 m. i podszybie na poz. +90,6 m.

W 1992/93 r. definitywnie zlikwidowano szyb "Wschodni" i przedziały szybu "Wschodni" i "Zachodni" zasypano.

Budynek nadszymbia i wieży nadszybowej szybu "Staszic Zach." pochodzący z 1890 r. reprezentuje zredukowane formy o klasycznej proveniencji. Przywodzi na myśl takie rozwiązania jak np. nadszybie i wieża nadszybowa szybu "Julia" KWK "Thorez". Dekoracja ogranicza się do płycin elewacji i kilku szeregów arkadkowych galerii o zgeometryzowanych formach. Wieża nadszybowa szybu "Staszic Wsch.", żelbetowa, oparta w 1966 r. na wieży szybu "Staszic Zach." jest konstrukcją nowoczesną, której pozorną lekkość zyskano dzięki zastosowaniu dużych powierzchni okien i szeregu betonowych wsporników.

dokończenie opisu rubryki nr 13- Wyższe kondygnacje służą komunikacji pionowej do kół linowych szybu "Staszic Zach." i dalej do wieży nadszybowej - maszynowni szybu "Staszic Wsch.".

Bryła. Nadszybie typu basztowego kształtowane w formie masywnego prostopadłościanu o wysokości ok. 40,0 m., krytego pierwotnie 4-spadowym dachem ze świetlikiem. Po przebudowie wieży nadszybowej szybu "Staszic Wsch." nad nadszymbiem zabudowano masywną prostopadłościenną bryłę maszynowni, krytą dwuspadowym dachem, którą oparto na niezależnej konstrukcji nośnej. Zastrzały wieży, w konstrukcji kratowej, wsparte na betonowych fundamentach (stopach) usytuowanych przed budynkami dawnych maszynowni.

Elewacje. Ceglane, spoinowane, osiowe, symetryczne. Prosta bryła posiada bogaty detal architektoniczny w postaci ceglanych, spoinowanych lizen (narożnych i wprowadzających pionowe podziały pół elewacji) łączonych opaskami i gzymsami ceglanyymi prowadzonymi w liniach horyzontalnych. Regularnie rozmieszczone otwory okienne wieńczone łukami odcinkowymi akcentują pionowe i poziome rytmy bryły. Historyzm, wyrażany tutaj językiem Rundbogenstilu, "romanizm" architektury pozostawał znakiem wyróżniającym obiekty pełniące takie właśnie role. Nadszybie pozostaje jednym z bardziej eleganckich dzieł budownictwa górniczego na terenie Polski. Znakomicie koresponduje przy tym z podobnie kształtowaną architekturą sąsiadującej z nim maszynowni szybu "Staszic Zach." - starszej.

Instalacje. Elektryczna, odgromowa, telekomunikacyjna.

dokończenie opisu rubryki nr 20 - - w procesie likwidacji kopalni doprowadzić do rekultywacji terenu otaczającego nadszybie. Dopuszcza się likwidację otaczających nadszybie budowli i budynków z wyjątkiem bud. d. maszynowni szybu "Staszic Zach." (mieszczącej niegdyś parową maszynę wydobywczą - obecnie stolarnia),

- dopuszcza się likwidację budynku maszynowni i maszyny wyciągowej elektrycznej, wprowadzonej w 1921 r.

- zaleca się utylitarnie wykorzystanie d. nadszymbia szybu "Staszic": właściciel obiektu winien przedstawić Woj. Konserwatorowi Zabytków projekt adaptacji budowli do nowych funkcji. Przekształcenia własnościowe winny być w tym przypadku uzgadniane z Woj. Konserwatorem Zabytków.